

Aan de Protestantse Theologische Universiteit in Amsterdam en Groningen worden predikanten opgeleid. Wie geven daar les? Wat is hun specialisme? En hoe staan ze in de kerk? Een serie interviews, deze maand: **dr. Mirella Klomp**.

'Elke dag even hobo spelen'

Secularisatie of niet, het passieverhaal leeft in onze cultuur en wordt er creatief omarmd. Hedendaagse muzikale vertolkingen van het lijden en sterven van Jezus Christus komen steeds meer los te staan van de kerk, ook los van de bijbelse verhalen en de liturgische kalender. In de cultuur is meer vrijheid dan in het domein van de kerk. Daar heeft men zich niet te houden aan kerkelijke dogma's, bijvoorbeeld de verlossende rol van Jezus.

VROUW

"De meest vergaande transformatie die ik ben tegengekomen, is het stuk waarin Jezus niet voorkomt, maar waarin een vrouw de hoofdpersoon is. In tegenstelling tot Jezus moet zij niet sterven om de wereld te redden. Nee, om haar te redden moet de hele wereld vergaan." Dit is een van de bevindingen van dr. Mirella Klomp in haar onderzoek naar hedendaagse (klassieke en moderne) muzikale uitvoeringen van het passieverhaal. Het project 'Passio resurrexit' richt zich op passies die buiten de kerkelijke/liturgische setting plaatsvinden, zoals in concertzalen en op straat. Klomp (1979), senior onderzoeker en docent praktische theologie aan de Protestantse Theologische Universiteit, is verder coördinator van het interuniversitaire Instituut voor Rituele en Liturgische Studies (IRiLiS). Dat instituut is in januari verhuisd van Tilburg naar de Protestantse Theologische Universiteit (vestiging Amsterdam).

ONDERZOEK

"Moderne passies zijn niet (alleen) als een religieuze gebeurtenis te beschouwen, het zijn volop culturele verschijnselen. Kijk bijvoorbeeld naar *The Passion*: dat is het lijdensverhaal in popmuziek, gezongen door Nederlandse zangers en artiesten, een passiespel in de buitenlucht, een

processie met een neonverlicht kruis, een evenement, een show en een televisieprogramma. Het onderscheid tussen religieus en niet-religieus leidt tot oninteressante vragen, net als de tegenstelling tussen vermaak en religieus ritueel. Er zijn nieuwe begrippen nodig om helder te maken wat er in *The Passion* en andere passies gebeurt. Daarom worden passies in dit onderzoeksproject van verschillende kanten belicht."

MODERNE PASSIES

Die moderne passies in de cultuur prikkelen. Kerkelijke gemeenten met een beamer nodigen dorpsgenoten uit om op een groot scherm naar *The Passion* te komen kijken. Soms wordt er eerst met elkaar gegeten; er is ruimte voor (na)gesprek. Die geactualiseerde passies in de concertzaal en op het stadsplein sporen kerken aan om opnieuw na te denken over de betekenis van het lijdensverhaal en de manier waarop dat in de liturgie van de kerk weerklinkt. Soms leidt dat tot een lokale afgeleide van *The Passion*, waarin verbinding wordt gemaakt tussen wat er lokaal speelt en het bijbelse verhaal.

Voor sommige christelijke jongeren gaat van *The Passion* een positieve werking uit. De BN'ers die meedoen, werken voor hen als rolmodel. Vijftientig jaar geleden was religie 'not done'. Nu is de stemming: het mag weer. Religie verdwijnt niet – de secularisatiethese is failliet – maar verandert."

LUTHERS

Haar onderzoeken naar rituele liturgische praktijken bevatten altijd veldwerk. Daar houdt ze van. Tijdens haar promotieonderzoek heeft zij onderzoek gedaan naar de liturgie van twee migrantenkerken in Amsterdam, de Ghanese Wesley Methodist Church en de Surinaamse lutheranen. Het was het eerste we-

tenschappelijke onderzoek over dat onderwerp.

"Van huis uit ben ik luthers. Ik zie mezelf als protestants theoloog, geïnspireerd door onder anderen Luther. Muziek is een geschenk van God", zegt Mirella Klomp die ook predikant is en als het even kan elke dag op haar hobo speelt. "Muziek en liturgie hebben alles met elkaar te maken." ♥

DIRK VISSER
freelance journalist